

IVO LIVAKOVIĆ:
ŠIBENSKE BEREKINADE, FUNCUTARIJE I MAŠKARADE

„Slobodna Dalmacija“ i „Šibenski list“, Šibenik, 2007.
Ako je u radu spas, onda za mene spasa nema!
(Šibenska mudra izreka)

Knjiga **Ive Livakovića** „Šibenske beside, funcutarije i maškarade“ pisana je za današnje i one sutrašnje generacije Šibenčana kako bi saznali čime su se zanimali njihovi djedovi i očevi kad se nisu ničim zanimali, čime su kratili vrijeme, kako su stvarali vlastite programe u vrijeme kada televizije nije bilo.

Akteri *Berekinada* su pojedinci duhom bogatiji, mahom obrtnici i trgovci i videniji težaci, a auditorij su građani Šibenika; mjesta događanja su Poljana, Kalelarga, Toverna, Vinkova parfumerija, Daliborova briačnica, Stevina pašticerija, Kagina goždarija, Milina zlatarija; mjesta pripovijedanja su obiteljske kužine i gospodarske kafane: Narodna kavana, Astorija, Istra, Medulić, Hotel „Krka“ i druga životopisna, i uvijek prepuna, mjesta berekina i funcuta.

Prije nego kažem nešto više o samoj knjizi, evo nekoliko napomena o govoru starih Šibenčana. Knjiga je pisana izvornim šibenskim govorom iz vremena u kojem su se događaji zbivali početkom i prvom polovicom 20-tog stoljeća. Da bi čitaocima govor, pa i sadržaj knjige bili što bliži, autor je koristio radni materijal *Šibenskog govora-Glosar* Gustava Červara seniora, a koji se temelji na štokavskoj ikavici. Treba napomenuti da se autoru nije bilo lako opredijeliti za pojedine morfološke pa i sintaktičke i fonološke osobitosti zbog posebnosti govora Šibenčana u pojedinim kvartovima (Goričana, Crničana, Dolačana, Varošana, Baldekinjana i drugih) i nemogućnosti utvrđivanja, kako zapravo govore pravi Šibenčani, uz uobičajenu spoznaju, da svaka skupina po kvartovima ima svoj govorni korpus, svoju specifičnu frazeologiju, svoja izvorišta i svoje porijekla. Što se pak tiče oblika i riječi u ovoj knjizi, treba istaknuti kako neke imaju veću starost, i nekoliko stoljeća, još i iz doba Fausta Vrančića, a neke su izumrle ili su u rijetkoj upotrebi. Kad je riječ o šibenskom govoru, treba spomenuti još nešto. Naime, Šibenčani u govoru, artikulaciji, ne razlikuju **č** od **ć**, na kraju riječi **m** zamjenjuju s **n** (*vodon, nogon*), a često **n** dodaju tamo gdje mu nije mjesto (*npr. daklen*); kod **lj** izostavljaju **l** (*uje, jubav, poje*), ne izgovaraju **h** (*oće, Rvatska*) ili ga zamjenjuju sa **v** (*muva, buva*).

Sadržaj knjige je zanimljiv. Pored uvodne riječi autor je knjigu podijelio na pet poglavlja. Prvi dio govori o šibenskim berekinadama i funcutarijama, te o funcutima i berekinima, osobama koji su sve to pripremali i izvodili. Tu ćete naći niz zanimljivih priloga o Šibeniku i njegovim žiteljima u početku 20.

stoljeća, o kužini profinjjenih berekina braće Vinka i Mile, o šalčinama iz redova popova, o berekinadama iz Goranove borše i Jozine zobnice, o dogodovštinama i berekinadama šibenskih kolaša i glazbara. U ovom prvom dijelu nalaze se još i šibenske mudre izreke, savjeti i pokoja beštima i kletva, poput ovih: *Vrag te ne odnija!*; *Je, mlad si kao rosa u podne!*; *Ko bi ija da nije piti!*; *Biš ća!*; *A, obuka si se u široke gaće!*; *Što više ideš, manje ti se gladni!*. Tu su i šibenski pozdravi: *Z'ravi bili-I veseli!*; *Evala, judi!*, *Eee, Jere!*; *Jubim ruku, šinjinorina!*; *E, rodjak!*; *Evala zenzo! (imenjače)*; *Aj, uz' ravje!*; *E, zenze! (kad se sretnu imenjaci)*.

Drugi dio knjige govori o šibenskim maškarama. Tu ćete naći sve o povijesti karnevalskih manifestacija, o karnevalima u Hrvatskoj, o šibenskom karnevalu i o djeci Šibenika u maškarama.

U trećem dijelu (dodaci maškaradama) nalaze se prilozi o pokladnim najavama, o šibenskim maškarama 1957., 1997., 1998., i 2006. godine, kao i svečani prilozi o predaji ključa grada i suđenju Krnji za vrijeme maškara.

Četvrti dio knjige zaprema *Rječnik šibenskog govora* u kojem se nalazi više od 600 najzanimljivijih riječi, poredanih po abecedi, a peti dio knjige zapremaju slikovni prilozi o Šibeniku iz prve polovice 20. stoljeća, o šibenskim berekinima, šalčinama i funcutima, o šibenskim klapama, marendasima, komičarima, o Đaniju šibenskom Kazanovi, a tu su i stare fotografije grada iz 1908., 1928., 1938., 1957., 1967. godine, pa sve do današnjih dana.

Knjiga se čita u jednom dahu, pisana je jednostavnim stilom i govorom kojim govore i berekini i funcuti i šalčine i obični ljudi. Ako pročitate ovu knjigu, parafrazirat ću autorove riječi; *nisi ništa osobito dobio, a ako je ne pročitaš, možda si ponešto izgubio, što i koliko, saznat ćeš, možda, nakon što knjigu pročitaš.*

Knjigu bih preporučio svakoj šibenskoj obitelji i svakoj osobi koja voli život i koja uživa u smijehu, jer *Sve dok se može, valja se smijati. Nikad se ne zna kad će nam prisjesti* (Martin Kessel).

Velimir Karabuva